

Контроль навчальних досягнень як елемент системи моніторингу освітнього простору України

Жук Ю.О., к.п.н., доцент,
Інститут педагогіки НАПН України

Широке застосування сучасних ІКТ, які характеризуються різнобічністю й простотою користування, дозволяє використовувати їхні можливості для вирішення самого широкого кола інформаційних завдань у всіх областях людської діяльності, зокрема, у галузі моніторингу якості освіти. Систему моніторингу якості освіти можна визначити як систему, яка здатна в оперативному режимі відслідковувати результативність інтелектуальних, економічних і організаційних зусиль, які вкладаються в освіту, що, у свою чергу, надасть можливості оцінювати ступінь корисності реорганізаційних дій, які, на думку їх авторів, мають переводити освіту у більш якісний стан. З іншого боку, перманентне недофінансування системи освіти (у тому числі й випереджаючих наукових досліджень в галузях, які обслуговують систему освіти) в Україні ставить проблему оптимального розподілу інтелектуальних і економічних ресурсів в межах цієї системи.

Створення і запровадження системи моніторингу якості освіти має стати потужним інструментом для тих, хто приймає рішення відносно управління системою освіти, визначає напрями її подальшого реформування, формулює тематику галузевих наукових досліджень тощо. В решті решт, всі ці зусилля спрямовані на покращення якості певних параметрів кінцевого користувача системи освіти – суб'єкту навчання і виховання. В межах цієї роботи ми не розглядаємо множину проблем щодо визначення показників цих якостей, але зрозуміло, що інформації, яка циркулює в системі моніторингу, у випадку використання засобів ІКТ має бути представлена чітко визначеними параметрами.

Розроблення такої системи потребує, в першу чергу, кількісного опису самої системи освіти, тобто всі параметри системи освіти мають бути представлені як деякі параметри (вхідні), зміна яких впливає на певні

параметри кінцевого адресату системи освіти – суб'єкта навчання й виховання (похідні). Розроблення кількісної моделі, за допомогою якої можна встановити взаємозв'язок вхідних і похідних змінних (параметрів), має виключне значення для тих, хто приймає рішення відносно управління системою освіти, розподілу інтелектуальних і економічних ресурсів в межах цієї системи.

Використання ІКТ для збору, накопичення, опрацювання та презентації інформації результатів моніторингових досліджень не потребує доказів. Так, в Україні сьогодні функціонує інформаційно-виробнича система "ОСВІТА", яку автори визначають як «... комплекс адміністративних, правових, програмних та апаратних засобів, які повинні забезпечити створення єдиного інтегрованого інформаційного середовища України в галузі освіти з використанням сучасних інформаційних технологій, що дозволяють створити єдину інформаційну інфраструктуру щодо обробки даних про освіту, забезпечити їх достовірність та цілісність, створити надійні механізми захисту інформації та обмеження доступу до неї ...». Названа система розроблена та впроваджена Інститутом кібернетики та НДІ Прикладних інформаційних технологій Кібернетичного центру НАН України сумісно з Міністерством освіти і науки України. ІВС «Освіта» забезпечує з використанням мережі Інтернет збір первинних даних, дозволяє ведення статистичної обробки рівня та якості підготовки учнів і студентів та охоплює всю територію України до районного рівня.

Головним управлінням освіти і науки м. Києва впроваджена інформаційно-аналітична система “Освіта Києва 2005” (ІАС “ОК 2005”), у межах якої автоматизується, зокрема, діяльність працівників закладів освіти щодо формування аналітичних звітів про стан освітніх закладів, облік бібліотечних фондів, облік матеріально-технічної бази закладів освіти тощо. ІАС забезпечує інформаційну взаємодію між відповідними рівнями системи (загальноосвітніми навчальними закладами міського підпорядкування, районними управліннями освіти та Головним управлінням освіти і науки міста) з використанням електронних засобів зв'язку, збереження цілісності інформації на всіх етапах її обробки, ведення електронного документообігу. Розробником ІАС “ОК 2005” є

компанія “Дієз-продукт”, яка спеціалізується, зокрема, в галузі створення освітянських інформаційно-аналітичних систем різного рівня.

Окрім того, функціонує автоматизована система обробки даних (АСОД) «Матеріально-технічна база», яка призначена для формування документів звітності “Матеріально-технічна база”, згідно наказу МОН України №817 від 11.12.06 та листу МОН України №1/9-766 від 11.12.06

З іншого боку, в Україні запроваджується система незалежного зовнішнього оцінювання. Результати незалежного зовнішнього оцінювання можна визначити як множину (не повну) похідних параметрів. Концептуальний підхід до розроблення множини вхідних параметрів, беручи до уваги вже існуючі ІК-системи, про які мова йшла вище, пропонується будувати на підставі того, що систему освіти можна розглядати як деяку виробничу операцію, для реалізації якої потрібні капітальні вкладення (шкільні будівлі, лабораторії, засоби навчання, автобуси, бібліотеки, спортивні майданчики тощо), персонал (управлінці, вчителі, вихователі тощо), навчальні програми, підручники і навчальні посібники, методики навчання і виховання, випереджаючі наукові дослідження.

Розроблення системи моніторингу якості освіти потребує проведення комплексу наукових досліджень, в результаті яких мають бути визначені параметри системи, побудовані пілотні математичні моделі, відпрацьовані можливості використання інформаційно-комунікаційних технологій для збирання, накопичення, обробки, аналізу, інтерпретації, презентації і розповсюдження результатів моніторингу.

Жук Ю.О. Контроль навчальних досягнень як елемент системи моніторингу освітнього простору України/ Модернізація освіти: проблеми, пошуки, перспективи: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (Масандра, 28 – 31 травня 2007 року).- К.: ІПТО, 2007.-С. 89-91.